

KAUPAN LIITTO

Kaupan näkymät 2020

Jaana Kurjenoja

Poimintoja selvityksestä.

Koko selvitys on Kaupan liiton jäsenten saatavilla Kauppa.fi:n jäsensivuilla,
Tutkimukset-osiossa.

Liikevaihdon kasvu on alkuvuodesta ollut nopeaa

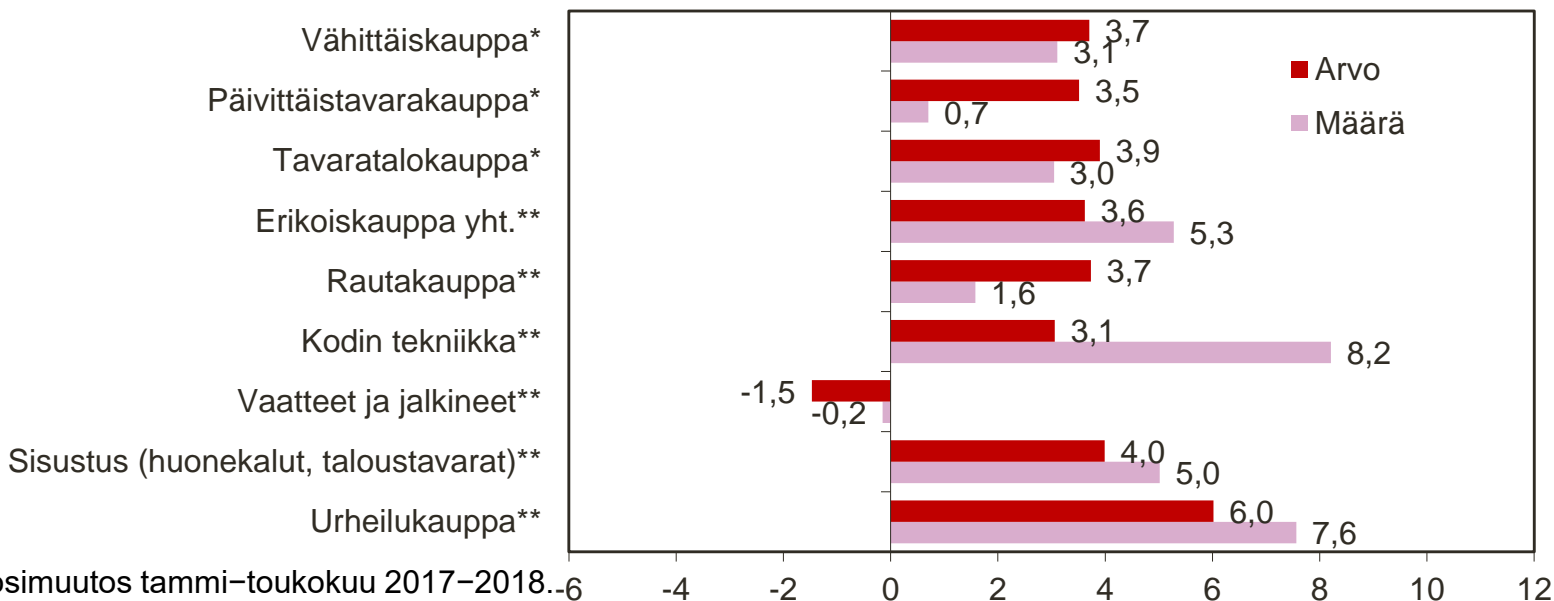
Poimintoja selvityksestä.

Koko selvitys on Kaupan liiton jäsenten saatavilla
Kauppa.fi:n jäsensivuilla, Tutkimukset-osiossa.

Erikoiskauppa on vetänyt vähittäiskaupan kasvua, vaikka vaatekauppa edelleen kärsiikin

Liikevaihdon arvon ja määrän vuosimuutos vähittäiskaupan suurimmilla toimialoilla, tammi–huhtikuu, %

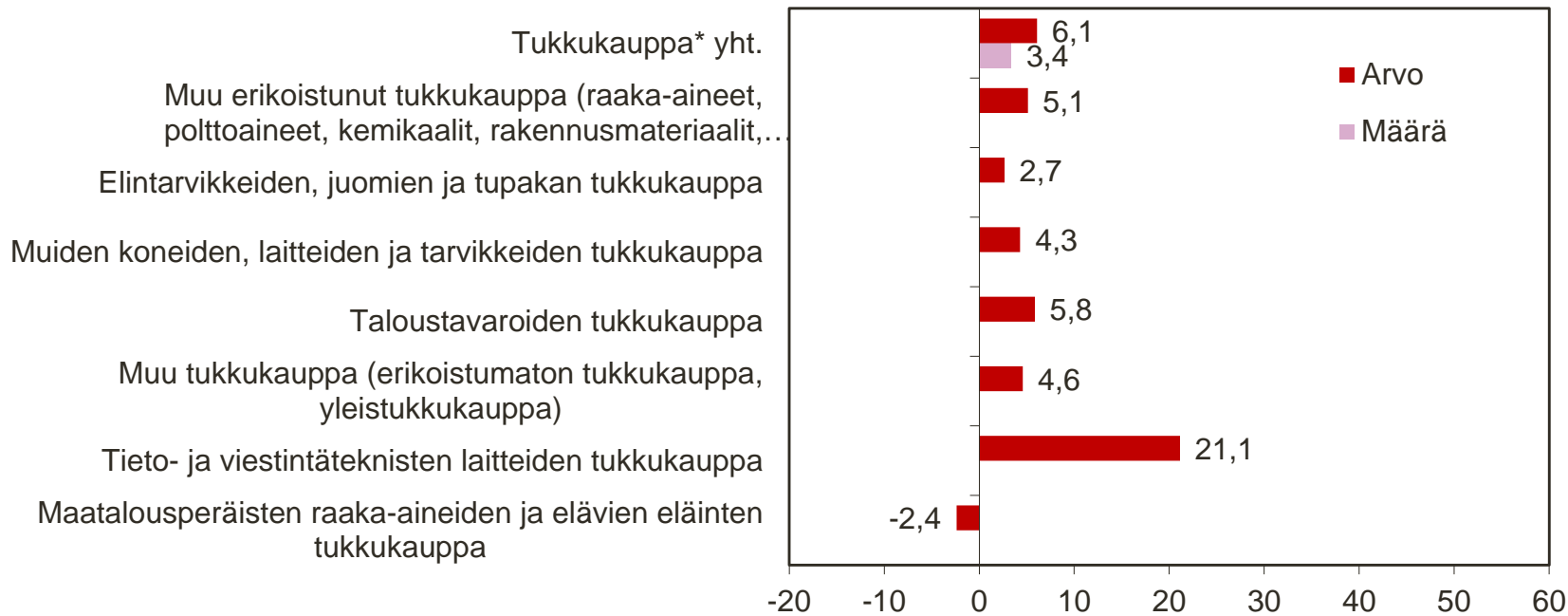
*Vuosimuutos tammi–toukokuu 2017–2018..-6 -4 -2 0 2 4 6 8 10 12

**Vähittäiskauppa erikois kaupassa.

Lähde: Kaupan liikevaihtokuvaaja, Tilastokeskus.

Tukkukauppa on kasvanut lähes kaikilla aloillaan

Euromääräisen liikevaihdon vuosimuutos tukkukaupan suurimmilla toimialoilla, tammi–huhtikuu, %

* Vuosimuutos tammi-toukokuu 2017-2018

Lähde: Kaupan suhdannekehitys, Tilastokeskus.

Raaka-aineiden ja energian hinnat kiihdyttävät tukkukaupan kasvua – erikoiskaupassa hintataso laskee

- Vähittäiskaupan euromääräinen liikevaihto kasvoi tammi–toukokuussa 3,7 prosenttia ja liikevaihdon määrä* 3,1 prosenttia.
  - Kova koti- ja ulkomainen kilpailu vähittäiskaupassa jatkuu edelleen samalla, kun raaka-aineiden, tuotantohyödykkeiden ja energian hinnat ovat nousseet.
  - Tavaratalokaupan (sis. pt-kaupan tavarataloissa ja hypermarketeissa) liikevaihto on kasvanut selvästi viime vuotta nopeammin.
  - Erikoiskaupassa euromääräinen liikevaihto kasvaa hitaammin kuin liikevaihdon määrä, eli hinnat siis laskevat.
  - Kilpailu kirittää kodintekniikkaa. Vaikka kasvu jatkuukin vahvana, se on hitaampaa kuin viime vuonna. Urheilukauppa on sen sijaan piristynyt viime vuodesta.
  - Vaatteiden ja jalkineiden erikoiskauppa ei vielä alkuvuodesta päässyt kasvuun kiinni, mutta keväällä alkoi näkyä käännettä parempaan.
- Tukkukaupan euromääräinen liikevaihto kasvoi tammi-toukokuussa peräti 6,1 prosenttia, mikä johtui pitkälti raaka-aineiden, tuotantohyödykkeiden ja energian tukkuhintojen kasvusta. Samaan aikaan liikevaihdon määrä* kasvoi 3,4 prosenttia.
  - Teollisuuden kasvu on alkanut näkyä myös tukkukaupan liikevaihdon määrän kasvuna.
  - Tieto- ja viestintäteknikan tukkukauppa on hurjassa kasvussa.

* Hintavaihteluista puhdistettu liikevaihto.

Kaupan työmarkkinoiden vuoristorata

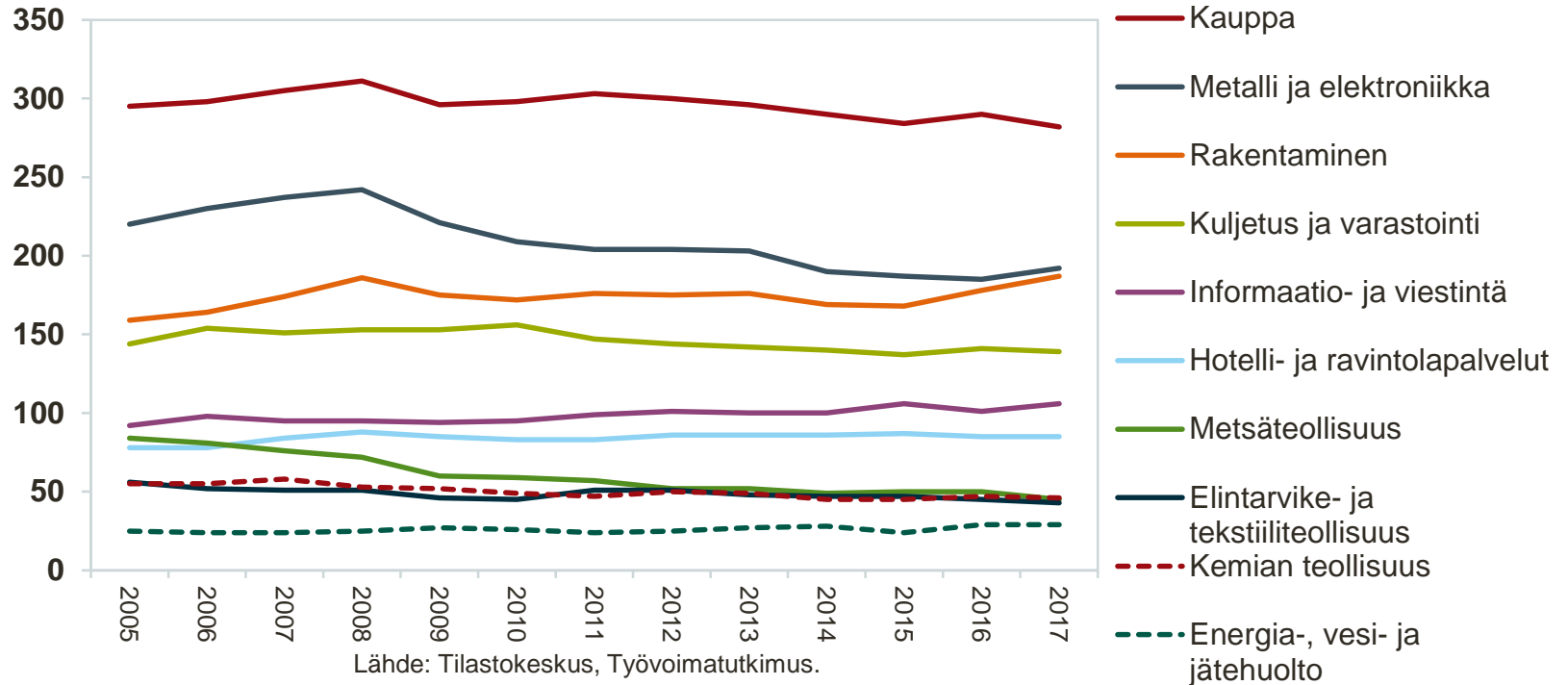
Poimintoja selvityksestä.

Koko selvitys on Kaupan liiton jäsenten saatavilla
Kauppa.fi:n jäsensivuilla, Tutkimukset-osiossa.

Kauppa on elinkeinoelämän suurin työllistäjä

1000 henkilöä

Mitä kaupan työmarkkinoilla on tapahtunut 2000-luvulla?

- Finanssikriisi ja siihen liittynyt talouden taantuma iskivät suomalaiseen tukkukauppaan loppuvuodesta 2008 ja alkoivat muuttaa toimintaympäristöä ja –edellytyksiä pysyvästi.
  - Joiltakin perinteisiltä tukkukaupoilta hävisi jopa 70 prosenttia liikevaihdosta loppuvuonna 2008. Kilpailu vähistä asiakkaista oli kansainvälistä ja kovaa, toimintoja oli tehostettava.
  - Taantuman hellittäessä paluuta vanhaan ei ollut. Tukku kaupan asiakkaat kotimaassa ja ulkomailla olivat tehostaneet omia hankintaketjujaan ja muita toimintojaan ja olivat myös itse keskellä kansainvälistä kustannuskilpailua.
  - Digitalisaatio ja automatisaatio mahdollistavat toimintojen tehostamisen, kansainvälisen kilpailun ja liiketoiminnan kasvattamisen ilman työvoiman määrän lisäämistä.
- Vähittäiskauppaan toimintaympäristön muutos iski hieman myöhemmin kuin tukkukauppaan.
  - Suomalainen erikoiskauppa kohtasi kansainvälisen kilpailun aikaisempaa kovempaan sekä fyysisessä kaupassa että verkkokaupassa. Digitaalinen ostaminen yleistyi varsinkin 2010-2012. Verkkokaupan myötä hintavertailut ja hintatietoisuus yleistyivät, ja kansainvälinen verkkokauppa asetti käytännössä hintakaton myös monille suomalaisille erikoiskaupoille.
  - Suuret kansainväliset ketjut puutarhakaupasta urheiluun kilpailivat fyysisessä kaupassa suurilla skaalaeduilla, esim. hankintavoimassa, ja pystyivät kovaan hintakilpailuun.
  - Hitaan talouskasvun aikana ostovoiman kasvu oli nihkeää koko Euroopassa, ja hinta- ja kustannuskilpailu lähti käyntiin eurooppalaisessa pt-kaupassa, myöhemmin myös Suomessa.

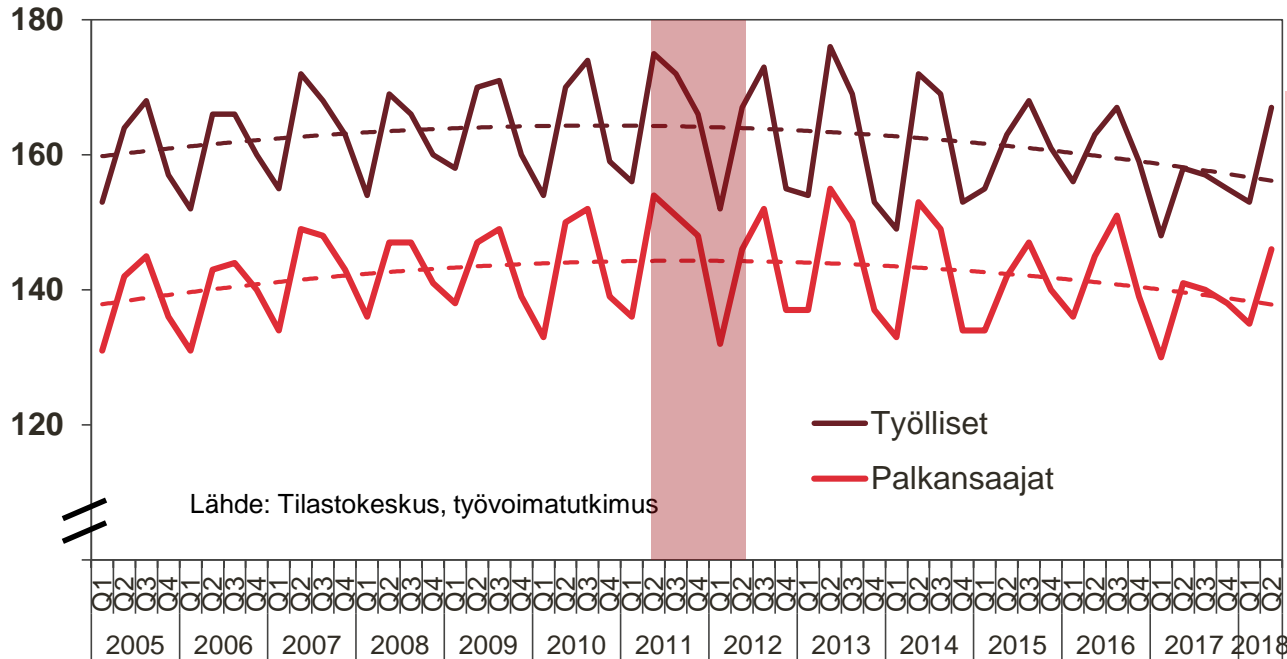

Mitä kaupan työmarkkinoilla on tapahtunut 2000-luvulla?

- Työvoimakehityksen pitkä trendi on alkanut muuttua: liikevaihdon määrän kehityksellä ei ole enää yhtä vahvaa vaikutusta työvoiman tarpeeseen kuin aiemmin.
  - Kansainvälisesti yritykset pyrkivät hallitsemaan aikaisempaa paremmin kaupan toimitusketjuja ja lyhentämään niitä. Skaalaetuja haetaan mm. ketjuuntumisella, suurilla keskusvarastoilla ja hankintayhteistyöllä.
  - Asiakkaista kilpaillaan kaikilla kanavilla yli rajojen.
  - Kansainvälinen ja kotimainen kilpailu niin tukku- kuin vähittäiskaupassakin on lisännyt tarvetta toimintojen tehostamiseen ja kustannusten leikkaamiseen myös Suomessa.
  - Automatisaatio ja digitaalinen kehitys mahdollistavat tehostamisen ja tuottavuuden lisäämisen eikä työvoiman määrää tarvitse aina kasvattaa palvelujen ylläpitämiseksi tai parantamiseksi.

Suhdanne katkaisi vähittäiskaupan laskevan työllisyyskehityksen

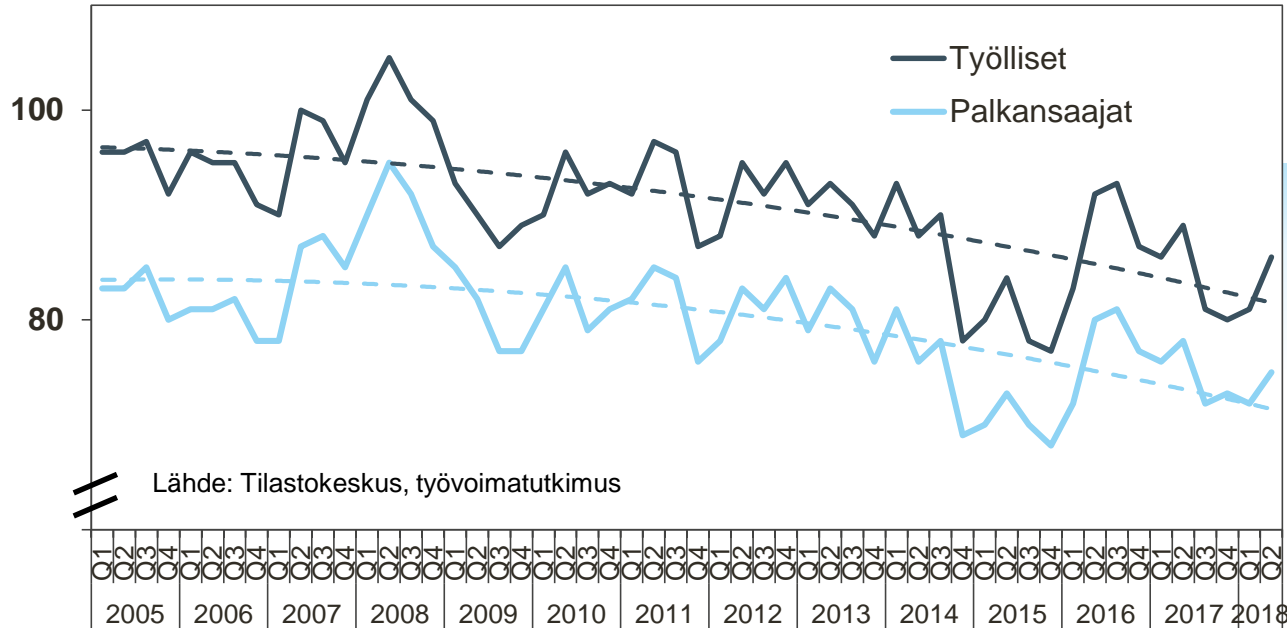
Työllisten ja palkansaajien määrä vähittäiskaupassa Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen mukaan, 1000 henkilöä

Kotimaisen ja ulkomaisen kilpailun kiristyminen niin kivijalassa kuin verkossakin sekä tarve toimintojen tehostamiseen ja kustannustehokkuuteen vähentävät työvoiman kysyntää pitkällä aikavälillä. Toisaalta tänä vuonna kasvanut kulutuskysyntä on lisännyt työvoiman tarvetta.

Tukkukaupassa laskeva työllisyystrendi on näkynyt jo pitkään

Työllisten ja palkansaajien määrä tukkukaupassa Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen mukaan, 1000 henkilöä

Tukkukaupassa digitalisaatio ja kansainvälinen kilpailu ovat vauhdittaneet työllisyyden laskua eikä suhdannekaan ole kääntänyt trendiä.

Lähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus

Tässäkö se oli: Kaupan kasvu hidastumassa? Kaupan liikevaihto ja työllisyys

Poimintoja selvityksestä.

Koko selvitys on Kaupan liiton jäsenten saatavill
Kauppa.fi:n jäsensivuilla, Tutkimukset-osiossa.

Kaupan näkymät -taustaa

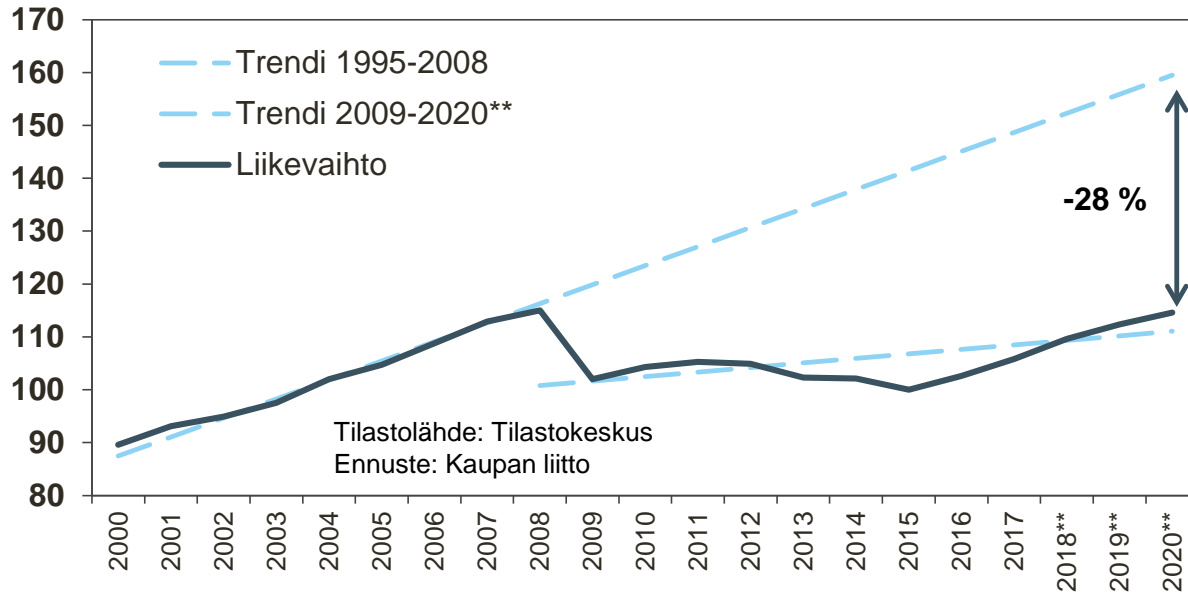
- Tänä vuonna talous kasvaa noin kolme prosenttia, ensi vuonna jo hitaammin, pari prosenttia.
- Suomen vientimarkkinat kasvavat toistaiseksi: Viennin kasvu on tänä ja ensi vuonna noin 4–5 prosenttia, tuonti kasvaa hivenen hitaammin.
- Rakennusinvestointien kasvu pysähtyy ensi vuonna.
- Vaikka teollisuus ja teollisuuden investoinnit kasvavatkin edelleen, kasvu on viime vuotta hitaampaa. Kasvu kuitenkin tukee koko alihankintaketjun kasvua ja näkyy myös kotimaisessa tukkukaupassa.
- Raaka-aineiden ja energian hinnat nousevat ja aiheuttavat kustannus- ja hintapaineita kauppaan. Inflaatio kiihtyy tänä vuonna noin prosenttiin ja ensi vuonna puoleentoista prosenttiin.
- Hallituksen ansiotuloverotuksen kevennykset kompensoivat kiky-sopimuksen mukaisen sosiaalivakuutusmaksujen nousun. Vaikka inflaatio syökin osittain nimellispalkkojen kasvua, palkansaajien ostovoima kasvaa silti – ennen kaikkea työllisyyden kasvun kautta.
- Kotitalouksien velkaantuminen jatkuu ja tukee yksityisen kulutuksen kasvua lyhyellä aikavälillä.
- Korkotaso alkaa nousta aikaisintaan loppuvuodesta 2019. Koron nousun pelko voi kuitenkin alkaa syödä kulutusaikomuksia jo aiemmin.
- Luottamus talouteen on lyhyellä aikavälillä edelleen vahvaa.

Kauppan näkymät -taustaa

- Ennusteessa ei ole tehty oletuksia muista kuin hallituksen ilmoittamista veropäätöksistä.
- Kuluvan vuoden ja lähivuosien kasvuun liittyy sekä ala- että yläsuuntaisia riskejä.
  - *Alasuuntaisia riskejä ovat mm. euroalueen pankkisektorin ongelmat, protektionistisen talouspolitiikan leviäminen, korkojen nousu aikaisintaan loppuvuodesta 2019 sekä kotitalouksien ja yritysten varautuminen siihen sekä Brexit ja mahdolliset muut vastaavat poliittiset hankkeet Euroopassa.*
  - *Vanhenevan väestön aiheuttamat kulut sekä julkisen sektorin uudistukset, kuten sote, aiheuttavat paineita verotuksen kiristämiseen ja varsinkin kulutusverotukseen. Toteutuessaan tämä söisi ostovoimaa ja lisäisi kaupan kustannuksia.*
  - *Toisaalta Euroalueen ja maailmantalouden kasvu tukee edelleen Suomen taloutta.*
  - *Vuosien 2015– 17 teollisuuden investointialto voi nostaa tuottavuutta ja talouskasvua enemmän kuin nyt yleisesti ennustetaan.*

Teollisuuden kasvu tukee tukkukauppaa, mutta entisiin kasvun aikoihin on vaikeaa enää yltää

Tukkukaupan liikevaihdon määräindeksi*

Liikevaihdon määrä kasvaa tänä vuonna 3,5 prosenttia. Kasvu hidastuu ensi vuonna 2,5:een ja 2020 kahteen prosenttiin.

* Hintavaihteluista puhdistettu liikevaihto.

Lisätietoja:

Jaana Kurjenoja

pääekonomisti

Kauppa liitto

jaana.kurjenoja@kauppa.fi

p. 040 820 5378

